

4-3-14

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཉོན་ཅིག །ལས་ལྗེའི་མཚོག་གུར་བཤམ་ལ་བརྟག་པ་དང་། །བཏང་ཐབས་སློན་ཡོན་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བརྟག། །

Then again Sage **Rig pa'i shes** (Rigpai Yeshi) said these words , “O Great Sage, listen. Purgative therapy, which is the most effective treatment amongst **las lnga**, is explained under four headings: examination, methods of application, adverse effects and benefits.

དང་པོ་རྩང་དང་མི་རྩང་ནད་གཞི་བརྟག །རན་དང་མི་རན་དུས་ཚོད་བརྟག་པ་དང་། །སྤྱབ་དང་མི་སྤྱབ་ལུས་ཤེད་བརྟག་པར་བྱ། །

First, examination includes examining the disorders for indications and contra-indications, examining the appropriate and inappropriate time for therapy, and examining the physical strength of a patient to determine whether purgative therapy can be tolerated or not.

རྩང་བ་རིམས་འབྲུགས་ཚ་བ་སློན་རྒྱས་དང་། །དུག་དང་སྦྲོད་ཚད་མ་ལྷན་ནད་དང་། །སྐྱེ་རབ་དམུ་ཚུ་བད་སྤྱུག་ཚུ་སེར་མཚོ། །དྲིག་གྲུམ་གྱིན་ནད་རབ་རིབ་མ་རྙིང་སོགས། །སྤྱི་ནད་པལ་ཆེའི་ནད་ལ་བཟླགས་པ་སྟེ། །བྱུང་པར་མཁྱིས་པའི་ནད་ལ་མཚོག་ཏུ་བཤད། །

Purgative therapy is indicated for most external and internal disorders such as **rims** and disturbed hot disorders which are ripe and acute, poisoning, hot disorders of the vessel organs, **ma zhu**, **skran**, **skya rbab**, **bad kan smug po**, **chu ser** disorders, **mdze**, **dreg**, **grum**, **srin** disorders, blurred vision, chronic wounds etc. In particular, it is said to be the best therapy against **mkhris pa** disorders.

མི་རྩང་དགུན་དུས་ཟུངས་ཟད་ཆས་པ་དང་། །གཏོན་ཅན་སྤྱུ་མ་རྒྱུད་ནད་མི་དྲོད་ཉམས། །གཞན་ནད་ལུས་སེལ་ལོག་དང་སྤྱུག་ལང་ཅན། །བྱུག་ཏུ་ཁོང་དུ་ལས་ལ་བཏང་མི་བྱ། །

Purgative therapy is contra-indicated during winter, and for those with depleted bodily constituents, the aged, those possessed by evil spirits, those with **rlung** disorders, and pregnant woman, those with a weak **me drod**, rectal disorders, those affected by the adverse function of descending **rlung**, nausea and foreign objects left inside the body.

རན་དང་མི་རན་དུས་ཚོད་བརྟག་པ་ནི། །ནད་གང་སློན་འདུས་བཤེག་སྲོང་རྒྱས་དུས་སྤྱང་། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་སྤྱིས་ན་ནད་མི་འདྲོངས། །དུས་སྤྱི་མ་སྤྱངས་འབྱེས་ན་བརྟག་པར་འགྱུར། །དེ་བྱིར་སྤྱང་བའི་དུས་ཚོད་ཤེས་པ་གཅེས། །

Examining the appropriate or inappropriate time for purgation is done as follows: Evacuate a disorder when it has ripened, assembled, disintegrated, aroused, and fully blown. In contrast, if one performs the therapy before the appropriate time, the disorder will not be evacuated,

while if therapy is delayed and not done on time, the disorder will be aggravated. Therefore, it is essential to understand the appropriate time for purgation.

ལུབ་དང་མི་ལུས་ཤེད་བརྟག་པ་ནི། །བྱངས་ཟད་སྟོབས་མེད་ཟས་ཀྱིས་བོར་བ་དང་། །རྩ་ཡི་ཤེད་ཤོར་སྐྱུན་སྡོད་
སྦྱོངས་མི་ལུབ། །ཅི་ཕྱིར་མི་དེའི་ནད་ལ་སློག་གནས་པས། །སྦྱོངས་ཞན་ནད་སྦྱོང་སྐར་ཡང་དང་ག་འགག། །སྦྱང་བ་དྲགས་
ན་ནད་སློག་གཉེས་ཀ་འཛོམས། །དེ་ཕྱིར་བཟུ་སྐྱེན་མི་བཏང་དུག་དང་མཚུངས། །དེ་འདྲ་འཇམ་རྩེ་ནི་ཅ་ཉ་སྐལ་
བསྐྱུགས། །

Examining the physical strength of a patient to determine whether purgative therapy can be tolerated or not, is done as follows: Those with depleted bodily constituents, the emaciated, those with no appetite, weak pulse with short and interrupted beats are conditions that cannot tolerate purgative therapy as the life of patient relies on the disorder itself. Insufficient evacuation aggravates the disorder and causes recurrence of anorexia, while excess evacuation destroys both the disorder and he life of he patient simultaneously. In such cases, avoid purgative therapy as it is similar to giving poison to patient; hence it is recommended to perform mild enema and enema alternatively.

བཏང་ཐབས་སྟོན་འགོ་དངོས་གཞི་ཕྱི་རྗེས་གསུམ། །

The three methods of applications are preliminary, actual and post-therapeutic care.

སྟོན་དུ་འགོ་ལ་རིང་དང་ཉེ་བ་གཉེས། །རིང་བའི་སྟོན་འགོ་སྟོ་བུར་ནད་མིན་ལ། །ཐང་དང་ཕྱེ་མས་བྱེར་བསྐྱུ་འདྲིལ་བ་
བཤེག། །ཞེན་པ་འགོགས་དང་གབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་། །མ་སྐྱེན་སྐྱེན་པར་བྱས་ལ་བཏང་བ་བསྐྱུགས། །

The two preliminary procedures are distant and proximate. Distant procedure involves, except for the disorders due to sudden factors, administration of decoctions and medicinal powders for assembling, disintegrating, extracting, arousing and ripening the disorders which have dispersed, rolled, adhered, concealed and unripened, respectively. It is essential to perform the purgative therapy after applying the distant procedure.

ཉེ་བའི་སྟོན་འགོ་གཟའ་སྐར་ཚོས་བཟང་ལ། །མཁན་པ་སྐར་མ་ཚུ་འཇམ་བསྟོས་པ་ཡིས། །ལྷུས་ཀུན་དག་པར་བཟུས་རྗེས་
མར་གསར་དང་། །འབྲུ་མར་ཚ་གང་ནད་དང་སྐྱུར་བྱས་ཏེ། །སྟོ་བ་མ་གཏོགས་བསྐྱུ་མཉེ་འཐེམ་པར་བྱ། །རླུང་ཤས་ཚེ་
དང་སྟོ་བ་སྐྱ་བ་ལ། །ཞུན་མར་སྟོར་བཏང་ཨ་རུ་མཚུ་རིང་ལུར། །འཇམ་རྩེ་མས་བཏང་རླུང་གཞིལ་བད་མཁྱིལ་
བསྐྱང་། །མདོར་ན་བཤལ་དག་རླུང་ཡིན་དེ་འདུལ་གཅེས། །

The proximate preliminary procedure is done in the following ways. After bathing thoroughly, using warm water infused with **m Khan pa** and *chang* residue, on an auspicious day coinciding with favorable star and planetary influences, effectively massage the whole body, excluding the abdominal region, with fresh butter or seed oil in accordance with the hot or cold nature of the disorder. For those dominated by **rlung** or those with a hard bowel movement, ingest clarified

butter and chew **a ru mchu ring**. Performing mild enema will control *rlung* and at the same time arouse **mkhris pa** and **bad kan** disorders. In a nutshell, **rlung** is adversary of purgation and therefore it is important to subdue it.

ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་གཏོང་གོང་ཞག་གཅིག་ནས། རྩོ་སྐྱ་སྣ་དང་ཉེ་ཕག་ཅུལ་སྐྱར་དང་། །འོ་མ་ལ་སོགས་གང་གཞོན་ཟས་
ཀྱིས་བསྐང་། །གཏོང་བུ་བ་ཟླ་ཚོད་སྣེ་མལ་མེད་པ་བཏུང་། །དེ་ཡིས་ནད་སྣོང་སྣོ་སྣོ་སྣོ་ལ་གཞོན། །

The extreme proximate procedure is carried out a day before the actual process. Stimulate the disorder by giving unwholesome foods such as wheat, peas, green vegetables, fish, pork, rotten and sour foods, milk and so forth. On the very evening of the actual procedure, take cooked nettle leaves without any condiment. This arouses a disorder, smoothes bowel movements and control **rlung**.

དངོས་གཞི་སྐྱེན་གྱི་སྦྱོར་སྡེ་བཏང་ཚུལ་དང་། །སྤྱད་དང་འདོན་ཚད་ལོག་གཞོན་རྣམ་པ་ལ། །

The five actual procedures include the medical compounds, means of application, **lcag** (inducing agent), the amount of evacuation and management of post-therapeutic complications.

སྦྱོར་སྡེ་གུན་ཏུ་རྒྱལ་པའི་སྦྱི་བཤལ་དང་། །ཐོར་བུ་ནད་གྱི་སྐྱོས་བཤལ་རྣམ་པ་གཉིས། །

The two medicinal compounds are the general compound for treating all kinds of disorders and the specific compounds for treating miscellaneous disorders.

དང་པོ་སྣ་སེལ་དེད་དཔོན་ལ་འཛིན་གསུམ། །

The general compound is typed into three subcategories: verifying, leading and supplementary ingredients.

སྣ་སེལ་ཨ་ཏུ་མཚུ་རིང་སྣམ་ཅེ་དང་། །ཚུ་མ་ཅི་དང་རྒྱམ་ཚེ་བི་བི་ལིང་། །བསྐྱས་ཐང་རྩོ་འཇམ་ནམ་དགུང་བཏང་བྱས་
པས། །འབྲུ་རུས་རྒྱ་འཁོག་ཅི་ཡང་མེད་དང་གསུམ། །དེ་ལས་སྣོ་བ་སྣོ་དཔགས་བྱས་ཏེ། །དེད་དཔོན་སྤུན་ཚད་ཆེ་ཚུང་
ཤེས་པར་བྱ། །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྣོ་སྣོ་སྤུན་ཚུང་པས། །ནད་སྣོང་ཕྱིར་མི་ཐོན་ཏེ་ཉེས་པ་ཆེ། །སྣོ་སྣོ་སྤུན་ཆེས་མི་ཚོད་ལུས་
བྱངས་འཛོམས། །དེས་ན་སྣོ་བ་བཏག་ཕྱིར་སྣ་སེལ་གཅེས། །སྣོ་སྣོ་མི་སྐྱུག་རྩོ་འཇམ་གྲོགས་སུ་འགྱུར། །

The verifying compound constitutes a decoction prepared from **a ru mchu ring**, **lcum rtsa**, **chu ma rtsi**, **rgyam tshwa**, **pi pi ling**. On taking this decoction in a lukewarm state at mid-day, one may experience the three conditions of either diarrhea or abdominal rumbling or no effects at all, according to the loose, medium and hard consistency of the bowel, respectively. Based on these three conditions, adjust the dosage of the leading compound accordingly. If a low dose of medicine is given to a person with a hard bowel, it will arouse a disorder but will fail to

evacuate it, thus causing more harm; if an overdose of medicine is given to a person with a loose bowel, it will lead to unceasing diarrhea resulting in the loss of bodily constituents. Therefore, it is important to administer the verifying medicine to examine the state of the bowel. Even in case of a loose bowel, it does not induce vomiting and helps in making the purgative therapy more effective and smooth.

དེད་དཔོན་ཨ་ཏུ་མཚུ་རིང་དན་རོག་དང་། སྤྱི་ལམ་དུར་བྱིད་རྣམ་པ་བཞི། ཨ་ཏུ་ར་ནི་ཐལ་ཚན་གསེབ་དུ་
གདུལ། དན་རོག་པོ་ལྷེ་གདོན་བྱེ་ལ་གདུལ། སྤྱི་ལམ་མར་དཀར་ནང་དུ་གདུལ། དུར་བྱིད་རྒྱང་གུན་དུག་སྤལ་ཡོས་སུ་
གདུལ། །ཆ་མཉམ་ཞིབ་བཏགས་རིལ་བུ་རིལ་བ་ཡིས། །རྩོལ་དུག་སྤྲོས་སྤྲོས་ལྡན་ནང་གུན་འཛོམས། །

The leading compound is comprised of four ingredients: *a ru mchu ring*, *dan rog*, *shri khanda* and *dur byed*. Treat *a ru ra* by keeping it inside a heap of hot ashes; *dan rog* by discharging its inner tongue-shaped part and keeping it inside a heap of heated barley powder; *shri khanda* by putting it in melted white butter; *dur byed* by removing the inner pith and the outer skin, and then keeping it inside a heap of heated parched-grains. These four ingredients, in equal proportions, when powdered and rolled into pills, have sharp and strong efficacies, thereby eliminating all kinds of severe disorders.

ཡང་ན་ཐར་ལྷ་དུར་བྱིད་ཨ་ཏུ་ར། །རྣམ་ཚུ་མཚན་བུ་ཐོན་བུ་སྤྱི་ལམ། །དན་རོག་དན་ལྷ་དོང་ག་བ་རྒྱུར་བསྐྱུ། །སྤྲོ་མ་ཚོག་
པའི་ལམ་རྩོལ་འཛོམས། །མི་སྐྱུག་མི་འགྲིང་ལྷན་དང་རྒྱང་མི་སྐྱེ། །ནང་དང་སྐྱར་ནས་དུག་ཞན་ཟོ་ཡིས་འབྲུ། །དགུན་དུས་
སྐྱུ་མ་རྣམས་དང་བྱངས་བྱང་དང་། །ལམ་ལའི་འགོན་པོ་ལ་ཡང་བཏང་དུ་བཏུབ། །

Or decoct *thar nu*, *dur byed*, *a ru ra*, *lcum rtsa*, *sngon bu*, *khron bu*, *shri khanda*, *dan rog*, *dan khra* and *dong ga* in cow's urine. This *khanda* when prepared without being burnt is sharp and smooth. It neither causes pain from tumors below the xiphoid process nor increases *rlung*. Strong and mild purgation are applied in accordance with the nature of the disorder and the bodily constituents. Thus this compound can be performed during winter and on those who are pregnant, the aged and those with exhausted bodily constituents, and even on the travelers.

གཙོ་བོ་དེ་ལ་འཁོར་གྱིས་ཁ་བསྐྱུར་བ། །ཅན་དན་ཨ་ག་ཏུ་དང་སྤྱིང་ཞོ་ག། །བསྐྱེབས་པས་སྤྱིང་གི་ཚ་བ་སྤྱོད་བར་
བྱེད། །ཚོ་ལ་ཤིང་མངར་རྒྱན་འབྲུམ་ཨ་གོང་བསྐྱེབས། །སྤྱོ་བའི་ནང་རྣམས་འབྲུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །གྲར་གུམ་བ་ཤ་ག་
དང་བྲག་ལྷན་བསྐྱེབས། །མཚན་པའི་ཚ་བ་འབྲུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཡ་བསྐྱར་པ་ཐལ་ཚན་པའི་ལིང་། །བསྐྱེབས་པས་མཚན་
ནང་འབྲུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །རྣམ་པ་གུག་སྤྲོས་དབྱེ་མོང་བསྐྱེབས་པ་ཡིས། །མཁལ་མའི་ནང་རྣམས་འབྲུ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན། །མ་རྒྱ་རྒྱུ་ཚོ་བའི་ལིང་དང་གསུམ། །པོ་བའི་ནང་རྣམས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཏིག་ཏུ་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་དུག་མོ་
ལྷུང་། །བསྐྱེབས་པས་མཁལ་པའི་ནང་རྣམས་སྤྱོད་བར་བྱེད། །སྤྲོ་ལོ་བཙོང་དང་ལ་ཏུ་ཚོ་བསྐྱེབས་པས། །རྒྱ་ལོང་སྤོང་ནང་
སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །བྲང་བ་ལྷིག་ལྷིག་སྤོས་དཀར་བསྐྱེབས་པ་ཡིས། །རྩ་ནང་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །

Supplement the leading compound with an entourage of medicinal ingredients to treat particular disorders. Adding *tsan dan*, *a ga ru* and *snying zho sha* to the leading compound evacuates hot disorders of the heart. Adding *tsha la*, *shing mngar*, *rgun 'brum* and *a khrong*

evacuates lung disorders. Adding **gur kum**, **ba sha ka** and **brag zhun** evacuates hot disorders of the liver. Adding **ya baksha ra**, **thal tshwa** and **pi pi ling** evacuates hot disorders of the spleen. Adding **lcam pa**, **sug smel** and **dbyi mong** evacuates kidney disorders. Adding **ma nu**, **rgyam tshwa** and **pi pi ling** evacuates all stomach disorders. Adding **tig ta**, **gser gyi me tog** and **dug mo nying** evacuates gallbladder disorders. Adding **snya lo**, **btsod** and **kha ru tshwa** evacuates disorders of the vessel organs such as the large and the small intestines. Adding **byang pa** (blister beetle), **sdig srin** (crab) and **spos dkar** evacuates all kinds of channel disorders.

དབྱི་མོང་སྐྱུ་བ་ཀ་བྱང་པ་བཟེབས་པ་ཡིས། མགོ་སྐྱོན་ཅ་ནད་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ལི་ག་དུར་དང་དོམ་མཁྲིས་ཉི་
 དགའ་བཟེབས། རྩོད་ཀྱི་ཅ་ནད་ཐམས་ཅད་སྐྱོང་བར་བྱེད། རྒྱ་ཚྭ་ཐིག་ཐིག་སྲུག་སྐྱེལ་བཟེབས་པ་ཡིས། རྩང་ཀྱི་ཅ་ནད་
 ཐམས་ཅད་སྐྱོང་བར་བྱེད། ལེ་ཚོད་བར་ཤུན་དབྱི་མོང་སོ་མ་ར། པགས་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། མེ་དོག་
 སྲུག་མིག་བིལ་བ་ཨ་འབྲས་བཟེབས། མགོ་བོའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ཨ་བ་ཨ་རུ་ར་དང་སྲུགས་དྲག་
 བཟེབས། མིག་གི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ག་བུར་ཅན་དན་གི་མི་བཟེབས་པ་ཡིས། ཚད་པའི་ནད་རྣམས་
 སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། བི་བི་ཡིང་དང་རྒྱམ་ཚྭ་ན་ལེ་ཤམ། བཟེབས་པས་གང་བའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད། འབྲས་བུ་
 གསུམ་བཟེབས་ཚ་གང་འདྲེས་པ་སྐྱོང་། རྩོས་དཀར་ཐལ་ཀ་རྩི་རྩི་སོ་མ་ར། བཟེབས་པས་ཚུ་མེར་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་
 བྱེད། ལྷུང་རྩེར་རེ་རལ་བོང་ང་དཀར་བོ་བཟེབས། དུག་གི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། བསེ་ཡབ་འུ་སྲ་སྲུས་ཀར་
 ལྷུ་ལ་བཟེབས། བད་ཀན་སྲུག་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད། དབྱི་མོང་སྐྱུ་བ་ཀ་བྱང་པ་བཟེབས་པ་ཡིས། རྩེན་གྱི་ནད་
 རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ལྷུ་གོར་ལོ་ཤ་རྩོན་བུ་པད་མེ་བཟེབས། དམ་ཚུའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་
 ཡིན། ཉིམ་པ་རྒྱ་ཚྭ་རྩི་པ་ལ་བཟེབས། སྲུག་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ཟར་མ་བུ་བུར་བོམ་རྩི་བཟེབས་
 པ་ཡིས། ལོ་ལོང་སྐྱོས་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད། རྩི་ཉི་བི་བི་ཡིང་དང་ན་ལེ་ཤམ། བྱེན་ལོག་རྒྱང་དང་རྒྱ་ལོང་
 འཁྲོལ་བ་སྐྱོང་། བྱི་ཉང་ག་དང་གཡེར་མ་མ་རུ་རྩི། བཟེབས་པས་ཐིན་ནད་མ་ལུས་སྐྱོང་བར་བྱེད། ལྷུར་ཀུམ་དབྱི་མོང་
 སོ་མ་ར་ཚྭ་བཟེབས། དྲིག་གི་ནད་རྣམས་འབྲུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། རུ་རྩི་སྲུ་བྱི་རྒྱ་ཚྭ་བཟེབས་པ་ཡིས། ཤ་རུས་ཅ་ཡི་
 འབྲས་ནད་སྐྱོང་བར་བྱེད། ཨ་ཤོ་གརྩུ་འོལ་མོ་ཡ་བཟ། བཟེབས་པས་བུ་སྐྱོང་ནད་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད། །

Adding **dbyi mong** , **sруб ka** and **dbyang pa** (blister beetle) evacuates disorders of the head and channels. Adding **li ga dur**, **dom mkhris** and **nyi dga** evacuates all kinds of channel disorders of the upper body. Adding **rgya tshwa**, **sdig srin** (crab) and **sug smel** evacuates all kinds of channel disorders of the lower body. Adding the stem cortex of **se rgod**, **dbyi mong** and **so ma ra** evacuates all kinds of skin disorders. Adding **me tog lug mig**, **bil ba** and **a 'bras** evacuates head disorders. Adding **a ba**, **a ru ra** and **lcags dreg** evacuates eye disorders. Adding **ga bur**, **tsan dan**, **gi wang** evacuates hot disorders. Adding **pi pi ling**, **rgyam tshwa**, **na le sham** evacuates all kinds of cold disorders. Adding **'bras bu gsum** (three mirabalan fruits) evacuates disorders of hot and cold combined nature. Adding **spos dkar**, **thal ka rdo rdze** and **so ma ra** evacuates **chu ser** disorders. Adding **khyung sder**, **re ral** and **bong nga dkar po** evacuates all kinds of poisoning. Adding **bse yab**, **'u su** and **pus kar mu la** evacuates disorders of **bad kan smug po**. Adding **dbye mong**, **sруб ka** and **shu dag** evacuates **skran**. Adding **gla gor zho sha**, **sngon bu**, **pad me**¹ evacuates **dmu chu**. Adding **nim pa**, **rgya tshwa**, **dza ti pha la** evacuates disorders that cause vomiting. Adding **zar ma**, **shu zur** and **zom rtsi** evacuates distention of the stomach and the large intestine. Adding **dza ti**, **pi pi ling** and **na le sham** evacuates reversed effects of descending

¹ **Pad me** refers to a blister beetle

rlung and rumbling of the small and large intestines. Adding *byi tang ga*, *g.yer ma* and *ma ru rtse* evacuates all kinds of *srin* disorders. Adding *gur kum*, *dbyi mong* and *so ma ra dza* evacuates *dreg*. Adding *ru rta*, *mu zi* and *rgya tshwa* evacuates 'bras of the muscle tissues, bones and channels. Adding *a sho gannga*, *ol mo se* and *ya baksha ra* purgine uterine disorders.

མི་རུས་བཅོའ་མ་ཡ་བཟུ་ར་བཞེབས། རྩམ་པ་མི་འབྲུ་ནད་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད། །བ་རྩུ་བཞེབས་པས་སྤྱུམ་མའི་བུ་མི་
འཚོར། །རྩུ་མ་རྩི་དང་བཞེབས་པས་སྤྱུག་མི་མིན། །དུལ་རྩུ་དུང་ཐལ་རྩུ་ཚླ་བཞེབས་པ་ཡིས། །མི་སྤྱུག་མི་འབྱིང་སྤྱུར་དུ་
འབྱེགས་པར་བྱེད། །ལྷང་རྩི་རྩུ་དང་བཞེབས་པས་འབྲུམས་མི་མིན། །དྲི་རྩུ་རྩུ་རྩུ་བཞེབས་པས་རྩུ་མི་གཞོད། །ཉི་
དགའི་འབྲས་བུ་བཞེབས་པས་ཁ་མི་སྒོམ། །

Adding *mi rus dtsa' ma* and *ya baksha ra* evacuates disorders without causing diarrhea of *rtsam pa*. Adding *ba spru* evacuates disorders without causing miscarriage. Adding *chu ma rtsi* inhibits the possibility of vomiting. Adding *dngul chu*, conch ash and *rgya tshwa* evacuates disorders instantly, without vomiting or stagnation of the disorders. Adding urine and *chu rug ba* evacuates disorders without affecting disorders of fluid retention. Adding the seeds of *nyi dga* evacuates disorders without causing thirst.

ཁ་བསྐྱར་སྤུམ་རྩུ་གནད་ཀྱི་མན་དག་བདུན། །འདི་ལྟར་ནད་ལུལ་འབྱེན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །

The appropriate addition of the thirty types of supplementary medicines and the seven important instructions, undoubtedly evacuates all disorders from their respective locations.

ཐོར་བུ་ནད་ཀྱི་སྒོམ་བཤལ་བསྟན་པ་ནི། །ཐར་བུ་རུས་བཞོས་བ་རྩུར་བདུལ་བ་དང་། །རྩུ་རྩུ་ཁོན་བུ་ཉོང་ལེན་གསེར་མེ་
ཉོག་འབྲུགས་རིམས་རྩུས་པའི་ཚད་པ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཐར་བུ་རྩུ་རྩུ་རེ་ལྷག་རྩུ་བ་གསུམ། །གལ་སྟོན་རྩུ་གཟེར་གཉན་
སྤང་གཟེར་བུང་སྤོང་། །དུར་བྱིད་ཉོང་ལེན་ཚ་ལ་སྤར་བུ་ཡིས། །བད་ཀན་སྤྱུག་པོའི་ཚད་པ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཁོན་བུ་ཚ་ལ་
པ་ཉོལ་མཁྲིས་ནད་སྤོང་། །དུར་བྱིད་སྤར་བུ་དུང་ཐལ་རྩུལ་གྱི་ཤ། །རྩུ་ཚླ་བུ་རམ་སྤྱུར་བའི་རིལ་བུ་ཡིས། །འག་མཁྲིས་མ་
ལྷ་སྤང་ཐབས་སྒོས་པ་འཚོམས། །སྤི་འཇུ་སྤོ་ཡི་ཚ་བ་གསུམ། །རྩུ་ཚླ་བུ་རམ་རིལ་བུས་སྤོན་ནད་སྤོང་། །དུར་བྱིད་སྒོན་ཤིང་
བཅའ་སྤྱ་ལྷགས་ལྟེ་དང་། །བ་རྩུ་སྤྱུར་བས་སྤྱ་རྩུ་སྤོང་བར་བྱེད། །དུར་བྱིད་སྤི་འཇུ་དང་། །ཐར་བུ་ཁོན་བུ་སྤྱུམ་རྩུ་
རེ་ལྷག་པ། །དོང་ག་སྒོན་བུ་རྩུ་ཚླ་རྩུ་མ་རྩི། །ཟངས་དྲེག་པི་པི་ལིང་དང་བུ་རམ་སྤྱུར། །རིལ་བུས་འོར་དང་དུལ་རྩུ་སྤོང་
བར་བྱེད། །

Specific compounds for treating miscellaneous disorders are as follows: A compound prepared from *thar bu*, which is collected at the appropriate time and treated in cow's urine and *chu rtsa*, *khron bu*, *hong len* and *gser me tog* evacuates disturbed hot disorders, *rims* and acute hot disorders. A compound prepared from *thar nu*, *chu rtsa*, *re lcag* and *rtsa ba gsum* (three root medicines) evacuates *gag*, *lhog*, dysentery, *glang* and *gzer thung*. A compound of *dur byed*, *hong len*, *tsha la* and *star bu* evacuates hot disorders associated with *bad kan smug po*. A compound of *khron bu*, *tsha la* and *pa tol* evacuates *mkhris pa* disorders. A pill prepared from *dur byed*, *star bu*, *dung thal* and *spbrul sha* (flesh of snake), *rgya tshwa* and *bu ram* (jaggery)

eliminates blood and *mkhris pa* disorders, *glang* and distention caused by *ma zhu*. A pill prepared from *shri khanda*, *tsha ba gsum* (three hot medicinal herbs), *rgya tshwa* and *bu ram* (jaggery) cleanses *skran*. A compound of *dur byed*, *sgron shing*, *bca' sga*, *lcags phyé* and cow's urine evacuates *skya rbab*. A pill of *danda*, *dur byed*, *shri khanda*, *thar nu*, *khron bu*, *re lcag pa*, *dong ga*, *sngon bu*, *rgya tshwa*, *chu ma rtsi*, *zangs dreg*, *pi pi ling* and *bu ram* (jaggery) evacuates 'or and *dmu chu*.

ཨ་ཏུ་སྐྱེས་ལྷན་སོ་མ་ར་ཚ་དང་། ལྷང་རྒྱན་འབྲི་ཏ་ས་འཛིན་དོང་ག་རྩུམ། །བསྐྱུས་ལུར་དུར་བྱིད་བཏབ་པས་དུག་ནད་
སྦྱོང་། །དུར་བྱིད་ཉོང་ལེན་རྒྱ་སྐྱེགས་ཚལ་དང་། །འཕྲོན་ཐལ་སྐྱ་ཚིའི་རིལ་བུས་ཤ་དུག་སྦྱོང་། །དུར་བྱིད་དར་མཚལ་དང་
པི་པི་ལིང་། །རྒྱ་ཚྲ་རྒྱུ་ཚྲ་ཨ་ཏུ་ར་དང་སྐྱ། །བྱང་ཁོག་ནད་དུ་ཁྲག་བབས་སྦྱོང་བར་བྱེད། །རྩུམ་རྩ་ཨ་ཏུ་མཚུ་རྩུང་ཚ་
མཉམ་སྟེ། །ཉི་དགའ་ཤིང་མངར་རྒྱུ་ཚྲ་པི་པི་ལིང་། །བསྐྱེལ་ཐང་མ་ལྷ་གསར་དང་རིམས་ནད་དང་། །སྟག་པར་ཕོ་
མཚེན་ནད་རྣམས་སྦྱོང་བའི་མཚོག། །ཨ་ཏུ་མཚུ་རིང་བ་ཏུ་སྐྱུ་ཏུ་ར། །རྩུམ་རྩ་དུར་བྱིད་སྦྱོས་དཀར་བ་རྒྱར་བསྐྱུས། །རྒྱན་
སྦྱོངས་དྲིག་དང་གྲུམ་བུ་རྒྱ་མེར་དང་། །རྣོགས་ཚད་རྟིངས་ཚད་ལུས་ལ་ཞེན་པ་སྦྱོང་། །

A decoction prepared by adding *dur byed* to the ingredients of *a ru ra*, *skyer shun*, *so ma ra dza*, *spang rgyen*, *'bri ta sa 'dzin*, *dong ga* and *lcum rtsa* evacuates poisonings. A pill of *dur byed*, *hong len*, *rgya skyegs*, *tsha la*, *'gron thal* and *gla rtsi* evacuates meat poisoning. A compound of *dur byed*, *danda*, *mtshal*, *pi pi ling*, *rgya tshwa*, *rgyam tshwa*, *a ru ra* and *sga* evacuates blood disorders, which have infiltrated the torso. A decoction of *lcum rtsa* and *a ru mchu snying* in equal quantities, *nyi dga*, *shing mngar*, *rgyam tshwa*, *pi pi ling* evacuates the primary onset of *ma zhu* and *rimis*; it is particularly the best remedy to evacuate disorders of the stomach and the liver. A decoction prepared by boiling *a ru mchu ring*, *ba ru ra*, *skyu ru ra*, *lcum rtsa*, *dur byed* and *spos dkar* in cow's urine, when applied regularly, evacuates *dreg*, *grum bu*, *chu ser* disorders, turbid and chronic hot disorders which are deeply rooted in the body.

བཏང་ཚུལ་ཐང་བྱེ་རིལ་བུ་སྐྱེན་མར་བཞི། །ཤས་དང་བྱུངས་དན་རྣམས་ལ་བསྐྱེལ་ཐང་ཤིས། །དེ་ཡིས་བཏང་བཞག་རན་
པར་ཚོད་ཟིན་འགྲུར། །བྱུངས་བཟང་ནད་རྒྱས་བྱེ་མ་རིལ་བུ་ཤིས། །དེ་ཡང་སྐྱུག་པ་རྣམས་ལ་རིལ་བུ་བཏང་། །ཤིན་ཏུ་སྦོ་
སྐྱུག་ལང་ཡོད་པ་ལ། །སྐྱེན་མར་སྐྱར་ཏེ་གསངས་ལ་རྒྱན་སྦྱོངས་བྱ། །སྐྱེན་དྲིད་ཡི་ག་སྐར་ལ་ཟས་དང་སྟེབ། །

The four ways of applying purgative therapy are to administer medicines in the form of liquid, powders, pills and butter. A light decoction is good for the aged and those with weak bodily constituents as it helps to estimate the duration of the time appropriate for continuing or discontinuing therapy. Powders and pills are good for those with strong bodily constituents and fully blown disorders, while pills are particularly recommended for those with vomiting problems. In cases when patients have extremely hard bowels and for those susceptible to vomiting, prepare the purgative medicine as a medicinal butter, keeping it confidential to the patient, and then administer it for regular purgation. For those who have developed resistance to medicines and those with loss of appetite, administer purgative medicine mixed with food.

གཏོང་དུས་ཐོ་རངས་སྐྱེན་ལ་ཤིས་པ་བརྗོད། །སྐྱེན་བཏང་ཁ་བཤལ་མངར་བ་ཅུང་ཟད་སྲུ། །འགྲུལ་བསྐྱུང་མི་སྐྱེ་མི་ཉལ་
ཙོག་སྲུ་འདུག །འོག་རྒྱུང་སྐོད་ལ་ནད་གདོན་འཁྱུ་བར་བསམས། །

During the course of applying purgative therapy, bless the medicine by reciting auspicious verses at dawn. Rinse the mouth after taking the medicine and chew some sweet items. Avoid visitors and without uttering a word, sit in a squatting position without lying down. Release flatus and feel that the disorder and **gdon** influences have been purged.

ལྷག་ནི་བཤལ་ཐེངས་གཉིས་གསུམ་ལྷུས་པ་དང་། །དང་ག་མེར་བ་སངས་ནས་ཚུ་སྐོལ་བཏང་། །ལྲས་ན་སྐྱུག་ལ་ཕྱིས་ན་
ནད་མི་ལྷུས། །རྒྱུང་ཤས་ཆེ་ན་ཅུས་ལུའི་ལྷག་གིས་བསྐྱུལ། །རྒྱུངས་ཟད་མི་ལ་སྲུ་ལུའི་ལྷག་གིས་འཕུལ། །ཆ་བ་སྐྱེན་རྒྱས་
དུས་སྲུ་གངས་རྒྱུའི་ལྷག་ཚུ་སེར་ཚད་རྫིང་ནད་ལ་བ་རྒྱུའི་ལྷག་ལྷུ་བའི་ཤུགས་དལ་ཨ་ཏུ་མཚུ་སྲུང་ལྷག་ལྷུ་མོང་ལྷག་
ཏུ་རྒྱུ་ཚུའི་ཚུ་སྐོལ་ཤིས། །ཤེད་རྒྱུང་ཤིས་པ་བཟེ་ཉོག་སྐོང་སྐྱུགས་མང་། །བསྐྱུ་མཉེ་གསུར་དུང་ཅུས་ལྷུས་རྒྱུང་སྐྱེ་མཉེན། །

The administration of inducing agents is as follows: Administer boiled water after two or three times of evacuations and the disappearance of anorexia. It is given too early, it induces vomiting, and if given too late, the disorder will not be purged. Stimulate purgation by administering the inducing agent of bone soup in cases of highly dominant **rlung** disorders; **bur** (jaggery) for those with depleted bodily constituents; snow water during the ripening and developing states of hot disorders; cow's urine for **chu ser** and chronic hot disorders, and **aru mchu snying** against the slow process of evacuation. It is recommended to administer hot water sprinkled with **rgyam tshwa** as the common inducing agent for all disorders. For those with weak physical strength, mental confusion and dry heaves, suppress **rlung** with oil massage, inhalation of **gsur** and intake of bone soup.

འདོན་ཚད་གངས་དང་བྱངས་དང་ཁ་དོག་ལས། །གངས་ཚད་སྲུམ་ཅུ་ཉི་ཤུ་ཐ་མ་བསྐྱུ། །བྱངས་ཚད་བྱེ་གསུམ་བྱེ་དོ་བྱེ་
གང་ལ། །ཁ་དོག་ཚུ་དང་བད་ཀན་མཁྲིས་པ་གསུམ། །རབ་འབྱིང་ཐ་མ་གསུམ་གྱི་ཚད་ཡིན་པས། །ནད་ཀྱི་སྐོབས་དང་
ལྷས་ཤེད་རྗེས་དཔགས་ལ། །ཤེད་ཆེ་ནད་མ་ཟད་ན་ལྷག་གིས་བསྐྱུལ། །ནད་མ་དག་ཀྱང་རྒྱུངས་ཟད་ལྷག་འཕྲོ་
བཅད། །ནད་དག་རྒྱུར་འཁྱུ་ཇི་ལྟར་འདུག་ཀྱང་བཅད། །

The standard amount of evacuation should be measured on the basis of frequency, quantity and color. Purgation is classified as most effective, moderate and less effective, if the frequency of evacuation is thirty, twenty and ten times; if the quantity of evacuation is three, two and one **bre**; and if the color of evacuation resembles that of water, **bad kan** and **mkhris pa** respectively. However, perform evacuation in accordance with the strength of the body and the severity of the disorder. If the patient's strength is good and the disorder is not evacuated completely, perform the therapy with an inducing agent, repeatedly. If the bodily constituents are depleted, discontinue the inducing agent, even if the disorder is not evacuated completely. Stop the purgative therapy, when watery stool appears after the disorder has been completely cleansed, irrespective of the state of the bodily constituents.

ལོག་གཞོན་རྒྱལ་བ་མནན་དང་སྟོར་བ་བཅས། །འགྲིངས་པ་དྲང་དང་འབྲུམས་པ་བཅད་པ་དང་། །སློག་གི་བྱ་ར་བཞག་
དང་ནམ་པ་ལྟ། །

Management of the five post-therapeutic complications includes suppression of the emesis, assessment of the ineffective therapy, drainage of the stagnated disorder, cessation of the excessive evacuation, and being alert to life-threatening complications.

སྐྱུག་ན་རྩོ་གང་སྐར་བདུག་དྲི་ཞིམ་མནམ། །སྐྱུ་བོའི་སྐྱ་འཐེན་གདོང་དུ་ལ་ཕྱུ་གདབ། །ཕྱག་པ་གཉིས་ནས་མནན་ཞིང་
སྐྱལ་བསྐྱོད་གཟབ། །

If vomiting occurs, compress a cold stone on the neck, inhale aromatic scent, pull the hair at the crown, sprinkle water on the face, press the two shoulders and be cautious not to move the body.

སྐྱན་རྩུབ་ཕྱུག་ཆེས་རྒྱང་མ་ལོན་པ་དང་། །ནད་ལས་བྱུང་དང་སྐྱན་སྲུན་ཡི་ག་སྤར། །སྐྱ་འགྲུལ་གདོན་དགུ་སྐྱུག་པའི་རྒྱ་
ཡིན་བས། །

The nine causative factors of vomiting are as follows: coarse potent medicines, overdose, unsuppressed **rlung** disorder, disorder factors, annoyance and aversion to medicine, excessive verbal activities, excessive physical movement and **gdon** influences.

སྐྱན་རྩུབ་དུས་སྲུ་བརྐོས་ཤིང་གདུལ་ལེགས་གཅེས། །ཕྱན་ཆེས་ཕྱབས་སྲུ་བཅད་ལ་ཁྱུ་རྩེས་མནན། །རྒྱང་མ་ལོན་ལ་སྤོན་
འགྲོ་འཐེམས་པ་གཅེས། །ནད་ལས་བྱུང་ལ་རྒྱ་མ་རྩི་མཚོག་ཡིན། །སྐྱན་སྲུན་ཡི་ག་སྤར་ལ་གསངས་ཏེ་བཏང་། །མི་སྐྱ་མི་
འགྲུལ་ཚོག་ཕྱར་འདུག་པ་དང་། །གདོན་ལས་བྱུང་ལ་འགྲུལ་བསྐྱུད་བསྐྱུད་ལས་བྱ། །

It is important to collect coarse potent medicines at an appropriate time and treat them properly. If emesis occurs due to overdose, reduce the dose and administer one dose after another in such a way that the next dose is given only after the first one is fully digested. If vomiting occurs from unsuppressed **rlung** disorders, it is important to apply all the necessary preliminary procedures. For emesis due to disorders, **chu ma rtsi** is the best remedy. If vomiting happens due to annoyance and aversion to medicine, administer purgative medicines without the patient's knowledge. In the event of emesis occurring due to excessive verbal and physical activities, have the patient sit in a squatting position without uttering a word and with no body movement. If vomiting occurs due to **gdon** influences, avoid visitors and perform rituals to avert **gdon**.

བཤལ་སྟོར་བ་ལ་སྐྱན་སྟོར་ནད་སྟོར་གཉིས། །སྐྱན་སྟོར་ཟུག་མེད་བསྐྱར་ལ་བཏང་བར་བྱ། །ནད་སྟོར་ན་འགྲུ་བྱེད་ན་
སྐྱར་བག་བཏང་། །

Assessing the ineffectiveness of purgative therapy is done by two methods: by medicine and by the disorder. If the therapy is ineffective due to the medicine, the patient will feel no pain;

hence the therapy has to be repeated. If it is due to a disorder, the patient will feel only a slight pain; hence, give something sour to the patient.

འགྲིངས་པ་མོ་བར་རྗེང་ལ་རྟེན་པ་སྟེ། ཤོ་བར་དུགས་བྱ་བཅག་ཅིང་ནི་རུས་བསྟུ། གཡའ་ཀྱི་མ་དང་སྡོན་བྱ་ཆ་མཉམ་སྟེ། འབྲུག་པར་བཏགས་ལ་བསྐོལ་བྱ་བྱུང་གང་བཏང་། བཤམ་སྐྱུག་གཉིས་འབྱུང་མོ་བར་ནད་མི་ལུས། །

Stagnation is indicated by a feeling of fullness and hardness in the stomach. In order to drain the stagnated disorder, perform compresses on the stomach, have the patient walk a bit if necessary, perform strong enema. Giving a *phul* of a light decoction prepared from the fine powders of *g.ya' kyi ma* and *sngon bu* in an equal quantity, induces both emesis and diarrhea, thereby leaving no disorder in the stomach.

འབྲུགས་ལ་ཚ་འབྲུགས་གང་འབྲུགས་རྣམ་པ་གཉིས། ལྷན་རོ་ལུས་དང་ནད་ཁ་བྱེ་བ་བཞི། །

Excessive evacuation is caused by the four factors: hot disorders, cold disorders, residual medicine and provocation of the disorder.

ཚ་འབྲུགས་དམར་སེར་དྲི་ཆེ་རྩ་ཆུ་ཚོ། བྱིན་ཏུ་རྩ་ཆུས་བསྐྱངས་རེ་སྟོན་སྐར་རྩུས་བཅད། གང་འབྲུགས་དྲི་མེད་རྩུ་འབྲུ་ཚོ་བྱུངས། ལྷན་མར་དྲ་ཏིག་གིང་ཚ་བཏབ་པས་གཅོད། ལྷན་རོ་ལུས་ལ་རྩུམ་ཚའི་རྩ་སྟོན་བཏང་། ལྷན་ཁ་བྱེ་ན་མི་བཅད་ལུས་བྱུངས་གསོ། མཁྲིས་པའི་རྩ་ཁ་བྱེ་ན་ལྷུར་དུ་བཅད། ཞིང་བཞི་ཐང་དོམ་མཁྲིས་བཏབ་པས་གཅོད། །

Excessive evacuation due to hot disorders features red and yellowish stools with foul smells, with both the pulse and urine indicating the characteristics of hot disorders. Stop the evacuation by sprinkling cold water on the calf muscles and administering *skar chu*s infused with *re skon*. Excessive evacuation due to cold disorders features odorless and watery stools. Stop it by giving a soup of fatty meat or clarified butter mixed with *da trig* and *shing tsha*. To stop the excessive evacuation due to residual medicines, administer boiled water sprinkled with *rgyam tswa*. In case of excessive evacuation due to provocation of the disorder, do not stop the evacuation but restore the bodily constituents. If an outflow of bile occurs, stop it instantly by administering *Indra bzhi thang* with the addition of *dom mkhris*.

ལྷན་མོང་སྦྱི་རུ་འབྲས་ཀྱི་ལྷུག་པའམ། ལྷན་ལྷུག་ཤ་གསར་ཚོ་བྱ་གང་རུང་ལ། ལྷིན་དང་དྲ་ཏིག་ཀ་པེད་མོན་ཆ་ར། ལྷུག་དང་ཐ་རམས་བཏབ་ལ་ཅེ་གུར་བཏང་། ལྷ་སྟོན་མི་བཏང་དེ་ཡིས་ཚོད་པར་ངེས། །

Generally, frequent intake of small portions of rice porridge or porridge prepared from barley, or soup of fresh fatty meats with the addition of animal glue, *da trig*, *ka bed*, *mon cha ra*, *smag* and *tha rams* and avoiding thirst stimulating drinks, certainly stops excessive evacuation.

སྲོག་གི་བྱ་རའི་གནད་ནི་རྣམ་ལྟར་། རྩོམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་སྤྲོད་པ་དང་། རྩོམ་དང་ནད་དུ་མ་འཕྲོད་གཟེར་བ་
དང་། རྩོག་པ་མནན་པས་སློ་རྩེ་ཤོར་བ་དང་། རྩོམ་སྤྲོད་ཐབས་ནད་དུ་སོང་བ་དང་། རྩོམ་སྲོག་གནས་བཏོན་
ན་འཆི་བའོ།

The five vulnerable life-threatening complications which need constant attention include leaving scattered mild **rlung** disorder unsuppressed, pain due to incompatibility between the medicine and the disorder, infiltration of purgative medicine into the respiratory channels due to intense suppression of vomiting, development of **glang** induced by disturbed **srin**, and if a disorder upon which life is dependant is evacuated, the patient is sure to die.

ལྷུས་བཞིན་མི་བདེ་སྤོང་སྐྱུགས་བྱེད་པ་དང་། ཤེད་རྩུང་ཤེས་པ་བེལ་ཉོག་ཉོག་བྱེད། རྩོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གསུང་བདུག་
བསྐྱེ་མཉེ་བ། རྩུས་ཐང་མི་བཅས་སྤྲོད་སྤོངས་འཕྲོ་གཅད།

In the course of evacuation, if one feels uncomfortable, experiences empty vomiting, weakening of physical strength, mental confusion and feels lethargic, these indicate a scattered mild **rlung** disorder. Therefore, inhale **gsur**, perform oil massage and administer bone soup; if the symptoms persist, suppress **rlung** with moxibustion and discontinue the purgation.

རྩུང་དང་མི་རྩུང་དུས་ཚོད་མ་བེན་ན། རྩོམ་དང་དཔུང་དུ་འཕྲོད་པས་གཟེར་བྱུག་འབྱུང་། རྩོམ་གྱི་བརྒྱུགས་ལ་གཉེན་
པོ་བསེལ་དྲོད་བསྐྱེན། རྩོམ་གཟེར་མ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་ལྟེ་གང་ཐང་བཏང་། བསེལ་གྱི་དུགས་དང་ཕྱི་མ་གང་ཤེས་དཔུང། རྩོམ་
གཟེར་ཆ་མཉམ་ཐང་བཏང་དྲོད་དུགས་བྱ།

If one fails to observe the indications or the contra-indications, and the appropriate ime for performing purgative therapy, pain will arise due to incompatibility between the remedy and the disorder. Therefore, assess the hot and cold nature of the pain and then administer cool and warm-natured remedies respectively. If the pain is due to a hot disorder, administer a cold decoction of **ma nu** and **ru rta**, appropriate medicinal powders, and apply a cold compress. If it is due to a cold disorder, administer **Cha myyam thang** and apply a warm compress.

བཤམ་སྤྲོད་སྤོང་སྤོང་མང་རོ་སྤོང་གཟེར། རྩོམ་སྐྱུགས་གཏར་ག་ཕྱི་མ་སྤོང་སྤོང་སྤོང་།

Infiltration of purgative medicine into the respiratory tract results in excessive coughing and upper back pain. In order to clear the respiratory tract, perform venesection and emesis, and administer medicinal powders to dry pus.

ཕྱི་མ་སྤོང་སྤོང་སྤོང་གྱུང་ན་གཉེན་པོས་བསེལ།

If abdominal cramps arise from disturbed **srin**, eliminate it by using proper remedies.

རྩུངས་ངན་ནད་མ་ཐོན་ཡང་གཅོད་པར་གཅེས། བེལ་ཕྱིར་ནད་ཐོན་རྩུངས་ཟད་སྲོག་འཕྲོག་བྱེད།

It is important to stop the therapy if the patient has weak bodily constituents, even if the disorder has not been evacuated, as the patient can die due to exhaustion of bodily constituents with the elimination of disorders.

ཕྱི་རྗེས་བཅད་པ་སྦྱོང་བ་ཚར་ཚོད་ནས། །འབྲས་སམ་ཕྱེ་ཕྱག་གཡོས་སུ་མ་བྱས་པའི། །ཚ་སྒྲོར་བག་ཤས་ཡོད་པ་རྒྱང་རྒྱང་
པོས། །འམས་གསོ་སྐྱན་རོ་འདོན་ཞིང་ནད་ལྷག་འདེད། །དེ་རྗེས་སྤང་དང་བར་མ་སྤྲོད་པ་དང་། །ཚོ་སྤྱོད་ལྡན་རིམ་པས་ཆ་
ཡིས་བསྐྱེད། །

Post-therapeutic management includes the restoration of the bodily constituents, and the removal of the medicinal and disorder remnants, by the administration of a plain porridge prepared from rice or barley with a small portion of salt and condiment. Thereafter, gradually increase the food intake from light to thick porridge, fatty meat soup and warm dough successively.

ལྷན་པར་ཚ་རྗེས་གྲང་རྗེས་རྣམ་པ་གཉིས། །

Specifically, there are two aspects of post-therapeutic management related to treating hot and cold disorders.

ཚ་བའི་རྗེས་ལ་གསར་དང་རྙིང་པ་གཉིས། །རིམས་འབྲུགས་ཚ་བ་གསར་པའི་བཤལ་རྗེས་རྣམས། །ཚུ་གོག་ནས་ཕྱག་ཞོ་
ཕུམ་བསེལ་གྱིས་བཅད། །ཚ་བ་རྙིངས་པ་རྣམས་ལ་བསེལ་ཤ་གསར། །ཚོལ་མེད་ཚོ་སྤྱོད་ལ་དང་བསྐྱེད་ལྡན་ལྟ། །ཞོ་ཕུམ་ལ་
སོགས་བསེལ་བཅུད་ཟས་ཀྱིས་བཅད། །

Post-therapeutic management of a hot disorder is of two kinds: primary and chronic. After evacuating the primary onset of the disorder such as *rim*s and disturbed hot disorders, subsequently treat the patient with cool potent diets including the use of water mixed with *tsam pa*, porridge of roasted barley, and water mixed with curd. After evacuating chronic hot disorders, treat the patient with cool and nutritious diets such as fresh meat, soup of non-fatty meat, tea, cooled boiled water, curd mixed with milk etc.

གྲང་རྗེས་ལྷག་ཤ་གསར་རྙིང་ཚོ་སྤྱོད་དང་། །ཚང་འཇམ་ལྷན་མར་ཟན་རྩོད་རྩོད་ཀྱིས་བཅད། །ཚ་དང་བགས་ཀྱི་རིམ་པས་
བསྐྱེད་ལ་བཏང་། །

After evacuation of cold disorders, treat them with warm potent diets such as soup of fresh and old fatty mutton, light *chang*, clarified butter and warm dough, while gradually increasing the amount of intake by small portions.

ཚ་རྗེས་རྩོད་ཀྱིས་བཅད་ན་མེ་རོ་འཕེལ། །གྲང་རྗེས་བསེལ་གྱིས་བཅད་དམ་བཟའ་བ་དྲགས། །ཕོ་བའི་མེ་འཚི་མ་ལྷན་དུ་
སྐྱན་སྐྱེད། །

If hot disorders are treated with warm potent remedies, it rekindles the remnants of a hot disorder. Whereas if cold disorders are treated with cool potent remedies or excessive intake of cool potent foods, it diminishes the strength of the digestive heat and develops **ma zhu**, **dmu** and **skran**.

སྒྲིབ་ཉེས་སྒྲིབ་ལ་དྲགས་ཞན་རྣམ་པ་གཉིས། །

The adverse effects of improper purgation can be typed into two types: the adverse effects of excessive therapy and the adverse effects of insufficient therapy.

སྒྲིབ་དྲགས་བྱུངས་ཟད་རྒྱུ་སྒྲིབ་ཉེས་ལྡོག་འཛི། །དེ་ལ་ཟས་སྐྱེད་དྲོད་བཅུད་མེ་ཡིས་གསོ། །

If the purgative therapy is excessive, it deletes the bodily constituents, arouses **rlung** and diminishes **me drod**. Treat these adverse effects by administering diets and medicines of a nutritious and warm quality, and warm quality, and by performing moxibustion.

སྒྲིབ་ཞན་ནད་དེ་བསྐྱང་ནས་མ་དག་པས། །དང་ག་འགགས་ལ་ཟས་སྐྱེད་འཇུར་མི་འདོད། །ནད་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བད་མཁྲིས་འཕེལ་བར་འགྱུར། །བཀྲོས་སྐྱེད་རྒྱུ་ཚེ་སེ་འབྱུས་མེ་གསོས་ལ། །བྱུངས་བཟང་སྒྲིབ་འགྲོ་བྱས་ལ་སྐྱུང་བ་བསྐྱར། །བྱུངས་དན་ནི་ཅུ་ཉ་དང་འཇམ་རྩི་སྒྲིབ། །

If the purgative therapy is insufficient, it will arouse the disorder instead of cleansing it. As a result, it causes loss of appetite and indigestion, aggravates the disorder and increases **bad kan** and **mkhris pa**. Treat these adverse effects by fasting and restoring digestive heat with the administration of **rgyam tshwa** and **se 'bru**. If the patient is strong, repeat both the preliminaries and the purgation again, and if the patient is weak, perform strong and mild enema alternatively.

སྒྲིབ་ལེགས་ནད་ཀྱི་རྩད་ཚོད་བད་མཁྲིས་དག །ལུས་ཡང་ཁོང་པའི་དྲོད་འབར་ཡི་ག་འབྱེད། །བཀྲོས་སྐྱེད་དུས་འབྱུང་བཤད་གཅི་བདེ་བར་འབྱིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

Benefits of successful purgation include complete elimination of the disorder, clearing of **bad kan** and **mkhris pa** disorders, a feeling of lightness, generation of bodily heat, promotion of appetite, stimulation of thirst and hunger on time and normal excretion of urine and stool.” Thus it was said.

བདུད་རྩི་སྒྲིབ་པོ་ཡན་ལག་བཅུད་པ་གསང་བ་མན་དག་གི་རྒྱུད་ལས་ལྔ་བཤལ་གྱི་ལེའུ་སྒྲིབ་བཅུ་བཞི་པའོ། །།

This is the fourteenth chapter, which reveals purgative therapy of the **las Inga**, from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.